

Greg Egan
KARANTINAS

Mokslinis fantastinis romanas

Katastrofos laikas: 2034 metų
lapkričio 15-oji. Mokslininkai neabejoja,
kad ją sukėlė svetima kosminė
supercivilizacija. Katastrofos
tikslas – neaiškus.

Krikščionims-fundamentalistams – tai
Apokalipsė. Nes juk Apreiškime
pasakyta: „Dangaus žvaigždės krito į
Žemę“. Tačiau iš tiesų žvaigždės
nekrito, jos tiesiog užgeso...

Iš anglų kalbos vertė JONAS BULOVAS

Serija "Pasaulinės fantastikos Aukso fondas
228 tomas. Serija įkurta 1990 m.

Greg Egan - QUARANTINE

New York, Berkley books, 1998

Copyright © by Greg Egan, 1992

Cover art copyright © by David B. Mattingly, 1994

Vertimas į lietuvių kalbą ©, leidykla "Eridanas", 2002

Elektroninė versija © Knygute.lt, 2010

Pirmoji dalis

1 skyrius

Kai miegu, man skambina tikrai visiškai pamišę dėl savo saugumo klientai.

Suprantama, svarbaus pokalbio niekas neims peradresuoti į įprasto videofono ekraną - tokį signalą galima perimti kad ir kaimyninėje gatvėje, netgi be jokių "blakių". Daugelis renkasi neuroninį modifikatorių, trumpiau vadinamą modu, dėl kurio poveikio smegenys pačios atlieka dekodavimą, o rezultatas perduodamas tiesiai į klausos ir regos centrus. Aš, pavyzdžiui, naudojuosi modu "Šifroklerkas" (firma "Neuro-com", 5 999 doleriai), kuris tarpusavio ryšiams įslaptinti palaiko dar ir virtualią kalbą.

Bet! Smegenys juk irgi sukuria silpnutėlius elektros ir magnetinius laukus. Superlaidus detektorius ant galvos odos, nedidesnis už pleiskanos kruopelytę, gali užfiksuoti kokio nors erzacinio suvokimo sukeltą neurosignalų srautą ir praktiškai akimirksniu iššifruoti atitinkamus vaizdus ir garsus.

Štai tokiems atvejams naudojuosi "Naktiniu

komutatoriumi" ("Akson", 17 999 doleriai). Nanorobotams, kurių pagrindu jis veikia, vartotojo idiosinkrazinėms schemoms kartografuoti - taisyklėms, pagal kurias prasmės koduojamos neuronų junginiais - gali prireikti iki šešių savaičių. Bet vos tik tai šios išsklotinės jau būna sudarytos, tarpinė jausminių organų kalba tarpusavio ryšiams jau nebenaudojama. Jūs paprasčiausiai staiga sužinote tai, ką jums nori perduoti, ir tam nereikalingos jokios įsivaizduojamos "kalbančios galvos", o ant kaukolės atsirandančių elektromagnetinių signalūrų protiniais terminais iššifruoti neįmanoma. Vienintelė problema - būdravimo metu daugelis žmonių, kai jų sąmonėje ūmai ima kristalizuotis nauja informacija, jaučia tam tikrą sumaištį ir netgi sukrėtimą. Todėl įsisavinti iškvietimą galima tik tai miegant.

Aš paprasčiausiai atsibundu - ir jau viską žinau.

Laurai Endrius trisdešimt dveji metai, ūgis - šimtas penkiasdešimt šeši centimetrai, svoris - keturiasdešimt penki kilogramai. Plaukai kaštoniniai, trumpi, lygūs; akys šviesiai mėlynos; nosis ilga, siaura. Veido tipas airiškas, o oda visiškai tamsi - kaip ir daugeliui australiečių, idant apsisaugotų nuo ultravioletinio spindulia-

vimo, jai atlikta genetinė korekcija, suaktyviniusi melanino gaminimą ir padidinusi epidermio sluoksnį.

Lauros Endrius smegenys iš prigimties nesveikos. Valgyti ir vaikščioti, nors ir sunkiai, jina pajėgia, bet visiškai neįstengia bendrauti. Specialistai mano, kad aplinkoje ji orientuojasi negeriau už šešių mėnesių kūdikį. Nuo penkerių metų amžiaus ji nuolat išlaikoma vietiniame Hilgemano instituto skyriuje.

Prieš keturias savaites pusryčius atnešęs sanitaras atidarė jos kambario duris ir pamatė, jog Lauros ten nebėra. Instituto patalpose ir teritorijoje jos nerado, tuomet buvo iškviesta policija. Policininkai dar kartą apieškojo teritoriją, paskui perėjo visus kaimynystėje esančius namus, tačiau tai nedavė jokių rezultatų. Lauros kambaryje nepalikta jokių smurtinio įsiveržimo pėdsakų. Saugos tarnybos videokamerų nufilmuoti įrašai irgi nieko nepaaiškino. Policija ilgai kalbėjosi su darbuotojais, bet nė vienas iš jų savanoriškai neišsidavė ir neprisipažino slapta išvedęs šią moterį iš Instituto.

Per keturias savaites nieko neįvyko. Neaptikta jokių pėdsakų. Kūnas irgi nerastas. Niekas nepareikalavo išpirkos. Policija formaliai bylos nenutraukė, bet sumažino jai dėmesį ir laukė

tolesnių įvykių.

Tolesnių įvykių nenusimato.

Mano uždavinys: surasti Laurą Endrius ir gyvą bei sveiką pristatyti į Hilgemaną institutą; jeigu moteris negyva - išsiaiškinti, kur yra jos palaidai; bet kuriuo atveju - surinkti įkalčius, kurių pakaktų dėl jos pagrobimo kaltus žmones atiduoti teismui.

Mano anonimiškas klientas spėja, jog Laura Endrius buvo pagrobta, tačiau nenurodo galimų motyvų. Šiuo metu aš neįstengiu apie tai susidaryti kokios nors nuomonės. Mano galva pilna kėl tik gautos informacijos, be to, perkoštos per kliento sąmonę - gali būti, su melagingais intarpais.

Atmerkiu akis, prisiverčiu išlipti iš lovos ir prieiti prie kampe stovinčio terminalo. Mano taisyklė - niekuomet netvarkyti finansinių reikalų mintyse. Nuspaudęs kelis klavišus, gaunu patvirtinimą, kad į mano sąskaitą iš anksto buvo pervesta žymi suma. Jeigu avansą priimsiu, tai mano klientui bus signalas, kad ėmiausi jo bylos. Dar kartą mintyse kartoju visas užduoties detales - po tokių skambučių kyla neaiškus, bet kamuojantis pojūtis, kad visa tai jūs tikrai sapnuojate. Paskui išsiunčiu nurodymą priimti pervestus pinigus.

Naktis tvanki. Išeinu į balkoną ir žvelgiu žemyn, į upę. Netgi trečią valandą nakties per vandenį slysta daugybė pačių įvairiausių laivelų - nuo švelniai oranžinių arba šviesiai žalzganą luminescencinį švytėjimą skleidžiančių burlenčių iki akinamais prožektorių spinduliais žėrinčių dvylikos metrų jachtų. Trys pagrindiniai tiltai išpampo nuo dviratininkų ir pėsčiųjų. Toliau į rytus, virš kazino stogo, vartaliojasi gigantiškos hologramos, vaizduojančios kortas, lošimo kauliukus ir šampano taures. Ar miega dabar kas nors naktimis?

Pakeliu žvilgsnį aukštyn, į tuščią juodą dangų, ir kaip pakerėtas sustingstu. Šiandien nėra nei Mėnulio, nei planetų, nei debesų, ir absoliuti migla, kai žvilgsniui nėra ties kur sustoti, praranda įprastus mastus - neįmanoma suprasti, ar žvelgiu bedugnėn, ar į vidinę savo akių vokų pusę. Mane kiek pykina prieštaringas dviejų jausmų, kuriuos kelia svaiginantis galvą nežmoniško dydžio Burbulas ir izoliacija uždaroje erdvėje, mišinys. Visu kūnu staigiai, konvulsiškai nusipurtau. Pykinimas praeina.

Šalia manęs balkone stovi modo sukurta mano mirusios žmonos Karenos haliucinacija. Jos ranka slenka aplink mano juosmenį:

- Kas tau, Nikai?

Ji paliečia mano pilvą šaltais, išskėstais nelyginant antena pirštais. Atsakydamas vos nepaklausi, ar ji nepasiilgsta žvaigždžių, bet laiku susizgrimbu, suprasdamas netikusį tokio klausimo sentimentalumą.

Neigiamai purtau galvą:

- Nieko.

Hilgemano instituto teritorija tokia žalia, kokią palaikyti leidžia tikrai genų inžinerijos galimybės ir galingas drėkinimo tinklas. Dabar pats vidurvasaris, ir įprasta augmenija jau seniai būtų išdžiūvusi ir pageltusi. Veja blizga kaip nuo rasos, užlietos vėlyvo rytmečio saulės spindulių. Dūlinu įėjimo linkui pagrindine alėja, kuri skendi į klevus panašių medžių ūksmėje. Visa tai reikalauja didelių pinigų - toks netaupus vandens eikvojimas kainuoja gana nepigiai, o po keleto mėnesių, anot gandų, kainos turėtų dar labiau pakilti. Trečiasis vandentiekis per Kimberlio plynaukštę, kuriuo vanduo atiteka iš šiaurinių vandens telkinių už dviejų su puse tūkstančio kilometrų, reikalauja jau keturis kartus didesnių išlaidų, nei buvo planuojama sąmatoje, o gėlinimo įrenginių statybos planai vėl atidėti tolimai ateičiai - matyt, dėl jūros mineralų persotintos rinkos projektas tapo

nerentabilus.

Alėja baigėsi ratu apsisukti automobiliams, kurio centre puikuojasi prašmatnus gėlynas su gausybe visų įmanomų atspalvių žiedų. Virš jų tai sklando, tai staigiai pralekia genetiškai sukonstruoti kolibriai (prekybinis ženklas "TP"). Keletą sekundžių stebiu juos su slapta viltimi, kad bent vienam pasiseks pasipriešinti užprogramuotai elgsenai ir išsiveržti iš rato - tačiau beprasmiškai.

Pastatas apipavidalintas kaip medis ir savo architektūra primena motelį. Hilgemanio institutai išsibarstę po visą pasaulį, tačiau visi be išimties, kurie vadinami Hilgemanio pavarde, čia niekuo dėti. Žinoma, kad Tarptautinė Pagalba rinkotyros konsultantams už "optimalų" savo psichiatrinių ligoninių tinklo pavadinimo sukūrimą sumokėjo labai didelius pinigus. TP taip pat turi bendrojo profilio ligoninių, vaikų centrų, mokyklų, universitetų, kalėjimų tinklus, o neseniai atsirado keletas vyrų ir moterų vienuolynų. Visi šie pastatai man kažkodėl labai primena motelius.

Jau buvau bepasukęs prie portjė kontorėlės, bet pasirodė, kad to visiškai nereikėjo:

- Misteris Stavrianosas?

Daktarė Čen, ligoninės direktoriaus pavaduotoja, su kuria kalbėjau telefonu, jau laukia manęs vestibulyje. Nepaprastas paslaugumas, tačiau atimantis iš manęs galimybę kyštelėti savo nosį ten, kur nederėtų. Suprantama, jokių baltų chalātų - jos suknia išdabinta sudėtingais Ešero stiliaus ornamentais iš persipynusių gėlių ir paukščių. Ji atidaro duris su užrašu "TIKTAI DARBUOTOJAMS" ir siaurų koridorių labirintu vedasi mane į savo kabinetą. Mudu sėdamės į minkštas kėdes, stovinčias kiek atokiau nuo kuklaus rašomojo stalo.

- Dėkoju, kad nevilkinote susitikimo su manimi.

- Na, ką jūs, mes juk išties labai suinteresuoti kaip galima greičiau surasti Laurą. Tiktai nesuprantu, ką trokšta pasiekti mums ieškinį iškėlusį jos sesuo. Juk Laurai tai niekuo nepagelbės, tiesa?

Iškvepiu užjaučiamą, bet visiškai neįpareigojantį atodūsi. Gali būti, mano klientas ir yra Lauros sesuo arba advokatų kontora, kurios paslaugomis ji naudojasi, - bet kam visas šis paslaptینگumas? Net jeigu nebūčiau čia atsibeldęs ir papasakojęs, kas toks esu ir kuo užsiimu, - beje, klientas man šito daryti nedraudė, - Hilgemano instituto advokatai, be jokios abejonės,

turėjo iš pat pradžių numatyti, kad anksčiau ar vėliau ji kreipsis į privatų detektyvą. Tikriausiai jie ir patys seniai pasisamdė privatų detektyvą.

- Kaip jūs manote, kas atsitiko Laurai?

Daktarė Čen suraukia kaktą:

- Esu įsitikinusi vieninteliu dalyku: be pašalinės pagalbos išeiti iš čia ji nebūtų įstengusi. Laura nepajėgė nė durų rankenos pasukti. Ją kažkas pagrobė. Matote, pas mus čia ne kalėjimas, bet į sargybą žiūrime labai rimtai. Laurą iš čia galėjo ištraukti tikrai aukštos klasės profesionalas, be to, kaip reikiant ekipuotas. Bet kodėl - arba kam? - neįsivaizduoju. Išpirkos, matyt, jau vargu ar pareikalaus, o ir jos sesuo ne tokia turtinga, kad pinigai galėtų tapti pagrobimo priežastimi.

- Galbūt ją pagrobė atsitiktinai? Gal kas nors rengėsi pagrobti vieną iš jūsų pacientų, kurių tėvai pajėgūs sumokėti apvalią sumelę, o kai paaikėjo, kad įvyko klaida, jau nieko nebuvo galima pakeisti?

- Manau, įmanomas ir toks variantas.

- Tuomet kas galėjo būti tikroji auka? Ar esama čia pacientų, turinčių itin turtingus...

- Atleiskite, aš neturiu teisės...

- Suprantu. Prašyčiau atleisti, - iš jos veido

išraiškos man pasirodė, jog keletą akivaizdžių kandidatų šiam vaidmeniui ji galėtų pasakyti nors ir dabar, bet mažiau už viską norėtų, kad užmegzčiau kontaktą su jų šeimomis. - Manau, jog ėmėtės papildomų saugumo priemonių?

- Ko gero, ir šito man nevalia su jumis aptarinėti.

- Gerai. Tuomet papasakokite man apie Laurą. Kokia jos įgimtų defektų smegenyse priežastis?

- Šito mes tiksliai nežinome.

- Suprantu. Bet kokios jūsų prielaidos? Raudonukė? Sifilis? Motina piktnaudžiavo vaistais nėštumo laikotarpiu? Kokių nors maisto priedų, vitaminų, pesticidų pašaliniai efektai?..

Ji ryžtingai purto galvą:

- Šios priežastys praktiškai neįmanomos. Jos motiną nėštumo laikotarpiu stebėjo gydytojas, ji neserga jokiais rimtomis ligomis, nevartojo jokių vaistų. O išsigimimas ar mutacija dėl cheminio poveikio atrodo visiškai kitaip. Ji neturi jokių vystymosi trūkumų, nėra biocheminių disbalansų, baltymų defektų, histologinių pažeidimų...

- Iš kurgi toks didelis protinis atsilikimas?

- Kyla įspūdis, jog kai kurios labai svarbios jos

smegenų struktūros, neuroninių jungčių sistemos, kurios turėjo atsirasti labai ankstyvame amžiuje, laiku nesusiformavo. Dėl jų nebuvimo tolesnis normalus vystymasis tapo neįmanomas. Kyla klausimas, kodėl tos struktūros nesusiformavo. Kaip jau sakiau, tikslaus atsakymo mes nežinome, tačiau manome, kad priežastis galėjo būti sudėtingas genetinis efektas, susijęs su daugelio atskirų genų tarpusavio sąveika dar vaisiui besivystant motinos įsčiose.

- Nejau negalėjote tiksliai nustatyti, ar joje nesama genetinių pažeidimų? Jūs tikrinote jos DNR?

- Joje nėra žinomų, kataloguotų genetinių defektų, jei jūs šitai turite omeny. Bet tai tik įrodo, jog kai kurie genai, atsakingi už smegenų išsivystymą, neišaiškinti iki šiol.

- O giminėje nepasitaikė panašių atvejų?

- Ne, bet jeigu čia savo vaidmenį atliko išsukę keletas genų, tai nėra nieko nuostabaus - tikimybė, kad kuriam nors iš giminaičių pasireikš analogiškas nukrypimas, itin maža, - ji suraukia antakius. - Atleiskite, bet ką visa tai galėtų turėti bendra su Lauros paieška?....

Pastabos

- 1) Citata iš NT, Apr 15,2.
- 2) Užuoamina į R.Penrouzo knygą “Nauja Imperatoriaus sąmonė”, kurioje keliamas idėja apie “kvantomechaninį” žmogaus mąstymą.